

Viite: Lausuntopyyntö Dnro TRAFICOM/4633/11.06.09/2023

Lausunto Liikenne- ja viestintävirastolle radion antennikapasiteetin vuokrauksen ja radiolähetyspalveluiden hinnoittelun valvonnan päätösluonnoksesta

RadioMedia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto radion antennikapasiteetin vuokrauksen ja radiolähetyspalveluiden hinnoittelun valvonnan päätösluonnoksesta, jota on muutettu kansallisen kuulemisen johdosta. RadioMedia esittää näkemyksensä seuraavaa:

Pääviestit

- On edelleen epätodennäköistä, että Digitan radiolähetyspalveluiden hinnoittelu voisi täyttää HMV-päätöksen kustannussuuntautuneisuuden vaatimuksen. Esitämme, että Traficom arvioi uudelleen Digitan hinnoittelun kustannussuuntautuneisuutta vastaavilla kilpailluilla markkinoilla vallitsevan hintatason huomioiden sekä tehokkaan toimijan mallin mukaisesti. Edelleen tulee varmistaa, että Yleisradion erityistarpeiden kustannukset kohdistuvat tarkkarajaisesti yksinomaan Yleisradioon, eikä näitä kustannuksia ole sisällytetty Digitan muiden asiakkaiden palvelumaksuihin.
- Arvostuksessa on lukuisia ongelmia. Radiomedia ei pidä perusteltuna arvioida kustannussuuntautuneisuutta jälleenhankintahintojen perusteella tilanteessa, jossa nykyisen käyttöomaisuuden jäljellä oleva tekninen käyttöikä ylittää sen, mikä asiakkaiden todennäköinen tarve on. Myös rakennuskustannusindeksin soveltaminen on teoreettista, eikä vastaa kiinteistöjen tosiasiallisia tasearvoja eikä käyttökustannuksia. Kiinteistöt ovat lisäksi nykytarpeeseen ylimitoitettuja ja tehottomassa käytössä.
- Koska valvontapäätösluonnoksessa on kohtia, jotka on määritelty salassa pidettäväksi, on valvontapäätösluonnoksen perusteella hankalaa ja osin mahdotonta arvioida valvontapäätöksen oikeellisuutta tai ottaa kantaa sen yksityiskohtiin. Traficomien määräämien velvollisuuksien todellinen vaikuttavuus edellyttää, että Digitan asiakkailla on käytännön tasolla mahdollisuus todentaa, että niiden Digitalta saamista laskuissa oleva hinnoittelu on Traficomien asettamien velvollisuuksien mukainen. Todentaminen edellyttää RadioMedian näkemyksen mukaan esimerkiksi sitä, että Traficom velvoittaa Digitan julkaisemaan eriyttämislaskelman, josta ilmenee yksityiskohtaiset kustannukset ja niiden kohdentuminen sekä viitetarjouksen ja hinnastot siten, että palvelu on eritelty yksityiskohtaisesti osatekijöihin hintoineen. Jollei tämä ole mahdollista, on kriittistä, että Traficom valvoo ja varmistaa toimivat radiolähetyspalveluiden ja antennikapasiteetin vuokrauksen markkinat toteuttamalla valvonnan esimerkiksi kahden vuoden välein koko HMV-päätöksen voimassaoloajan.

Päätösluonnoksesta

Liikenne- ja viestintävirastolle ("Traficom" tai "virasto") on kansallisen kuulemisen johdosta muuttanut hinnoittelun arvioinnissa Digitan mastojen arvostustapaa siten, että se pohjautuu jälleenhankintahintaan. Tämän lisäksi virasto on täsmentänyt soveltamiensa hinnoittelun arviointiperiaatteiden perusteluja. Vaikka Traficom on kansallisen kuulemisen johdosta korjannut päätösluonnosta, on siinä edelleenkin useita ongelmallisia kohtia:

- Mastojen jälleenhankintahinta: Ei ole perusteltua, että mastojen arvoja lasketaan yli 20 vuotta vanhan yksittäisen, Jyväskylän mastoa koskevan, tarjouksen perustella käyttäen indeksointia. Kustannussuuntautuneisuutta ei voida arvioida jälleenhankintahintojen perustella tilanteessa, jossa nykyisen käyttöomaisuuden jäljellä oleva tekninen käyttöikä ylittää sen, mikä asiakkaiden todennäköinen tarve on. Median kulutus ja jakelu siirtyy kiihtyvällä nopeudella kohti kaksisuuntaisia kohdeviestintäverkkoja ja yksisuuntaisten joukkoviestintäverkkojen tarve vähenee vastaavasti. Ei ole nähtävissä, että päätösluonnoksessa mainittuja 15 ERP-teholuokan lähetysmastoja uusittaisiin. Jälleenhankintahinnan käyttäminen johtaa keinotekoisesti korkeisiin vuokrahintoihin asiakkaille. Tämä on ristiriidassa kustannussuuntautuneen hinnan vaatimuksen kanssa.
- Pääasemarakennusten neliöhinta: Valvontapäätösluonnoksessa rakennusten neliöhinta on arvostettu todella korkeaksi (4.485 euroa/m²) ottaen huomioon erityisesti lähetysasemien sijainti alueilla, joilla rakennusten neliöhinnat yleisesti eivät ole lähelläkään Traficomien valvontapäätösluonnoksessa huomioimia neliöhintoja. Edelleen pääasemarakennusten neliöhinnan nostaminen rakennuskustannusindeksin muutoksella (+16,5 %) tuottaa täysin perusteetonta tulojen lisäystä toimijalle, jonka ei koskaan tulevaisuudessa tarvitse investoida päälähetinten rakennuksiin.
- Lähetystilojen neliömäärä: Lähetystilojen ja muiden rakennusten lukumääränä ja niiden neliömääränä tulee huomioida vain sellainen suuruusluokka, jota tehokas toimija tarvitsisi. Viraston näkemyksen mukaan 426 m² on riittävä miehittämättömillä asemilla palveluiden tuottamiseen. Tämä ei vastaa Radiomedian näkemystä. Tehokas toimija sijoittaisi mastojen juureen lähettimet teräskonteissa, kuten DNA Oy teki oman VHF-lähetysverkkonsa osalta.

Lisäksi pyydämme kiinnittämään huomiota siihen, että Yleisradioon kohdistuu laissa erityisiä varautumisvelvoitteita. Näiden velvoitteiden täyttäminen edellyttää lähetysasemilla erityisiä Yleisradiota varten toteutettuja ratkaisuja (mm. kahdennetut siirtoyhteydet, varavoimakoneet, varalähettimet ja palosuojatut tilat). Viraston tulisi valvoa sekä tarvittaessa antaa yksityiskohtainen määräys, joilla varmistetaan, että näiden Yleisradion erityistarpeiden kustannukset kohdistuvat tarkkarajaisesti yksinomaan Yleisradioon, eikä näitä kustannuksia ole sisällytetty Digitan muiden asiakkaiden palvelumaksuihin.

Lopuksi

Kustannussuuntautuneen hinnoittelun noudattamatta jättämisellä on erittäin merkittäviä haitallisia vaikutuksia suomalaiseen radiotoimintaan. Digitan ylihinnointelu voi pahimmillaan merkitä sitä, että radiotoimijat joutuvat rajoittamaan ohjelmatarjontaansa, kanavavalikoiman määrää tai monipuolisuutta taikka kanavien väestöpeiton laajuutta. Pidämme tavoiteltavana sitä, että arvostus perustuisi ns. tehokkaan toimijan malliin, käyttöomaisuuden tasearvoihin sekä palvelun toteuttamisesta aiheutuviin tosiasiallisiin käyttökustannuksiin. Tilanteessa, jossa radioyhtiöt eivät saa käyttöönsä riittävän yksityiskohtaisia tietoja Digitan kustannuksista tehdäkseen kustannussuuntautuneisuuden arviointia itse, tulisi Traficomien toistaa oma-aloitteisesti valvonta ja varmistaa toivottavasti toimivat radiolähetyspalveluiden ja antennikapasiteetin vuokrauksen markkinat toteuttamalla valvonnan esimerkiksi kahden vuoden välein koko HMV-päätöksen voimassaoloajan.

Viittaamme tarkempien perustelujen osalta aiempaan 13.3.2024 päivättyyn lausuntoomme.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja

Anna Paimela
johtava asiantuntija

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisen radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita Suomessa.

Lisätietoja: Anna Paimela, anna.paimela@radiomedia.fi, +358 40 1648626.